

Наукові перспективи
Видавнича група

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

*v rámci publikační skupiny
Scientific Publishing Group*

*Svazek XLVI mezinárodní
kolektivní monografie*

*Česká republika
2024*

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Česká republika)
Středoevropský vzdělávací institut (Bratislava, Slovensko)
Národní institut pro ekonomický výzkum (Batumi, Gruzie)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazachstán)
Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd
(Baku, Ázerbájdžán)
Institut vzdělávání Ázerbájdžánské republiky (Baku, Ázerbájdžán)
Batumi School of Navigation (Batumi, Gruzie)
Regionální akademie managementu (Kazachstán)
Veřejná vědecká organizace „Celokrajinské shromáždění lékařů ve veřejné správě“
(Kyjev, Ukrajina)
Nevládní organizace „Sdružení vědců Ukrajiny“ (Kyjev, Ukrajina)
Univerzita nových technologií (Kyjev, Ukrajina)

v rámci publikační skupiny Publishing Group „ Vědecká perspektiva “

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

Česká republika
2024

International Economic Institute s.r.o. (Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of Sciences
(Baku, Azerbaijan)
Institute of Education of the Republic of Azerbaijan (Baku, Azerbaijan)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public
Administration" (Kyiv, Ukraine)
Public Organization Organization "Association of Scientists of Ukraine" (Kyiv, Ukraine)
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)

within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF SCIENCE

46-th volume of the international collective monograph

Czech Republic
2024

<https://doi.org/10.52058/46-2024>

UDC 001.32: 1/3] (477) (02)

C91

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika
Zveřejněno rozhodnutím akademické rady

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Zápisč. 139/2024 ze dne 8. srpen 2024)

Monografie jsou indexovány v mezinárodním vyhledávači Google Scholar

Recenzenti:

- Karel Nedbálek** - doktor práv, profesor v oboru právo (Zlín, Česká republika)
Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut (Praha, České republika)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Humeir Huseyn Akhmedov - doctor of pedagogical sciences, professor (Baku, Azerbaijan);
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišín - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Dina Dashevskaya - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jeruzalém, Izrael)

Tým autorů

C91 Moderní aspekty vědy: XLVI. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024. str. 598

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie obsahuje publikace o: utváření a rozvoji teorie a historie veřejné správy; formování regionální správy a místní samosprávy; provádění ústavního a mezinárodního práva; finance, bankovníctví a pojišťovnictví; duševní rozvoj osobnosti; rysy lexikálních výrazových prostředků imperativní sémantiky atd.

Materiály jsou předkládány v autorském vydání. Autoři odpovídají za obsah a pravopis materiálů.

© Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024
© Publishing Group „Vědecká perspektiva“, 2024
© autoři článků, 2024

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

OBSAH

PŘEDMLUVA

ODDÍL 1. VEŘEJNÁ SPRÁVA

§1.1 ВЛАДА ПІДВИЩУЄ ПОДАТКИ. НАСЛІДКИ (Романенко Є.О., Генеральний штаб Збройних сил України, Малахов Р.В., Головне управління розвідки Міністерства оборони України, Лукашенко О.О., приватний підприємець).....11

§1.2 INTERNATIONAL COOPERATION IN THE FIELD OF HEALTH CARE: PRACTICAL EXPERIENCE OF A UKRAINIAN HOSPITAL (Mykhailiuta V., Dnipro University of Technology, Khozhylo I., Dnipro University of Technology).....33

§1.3 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПЕРВИННОЇ МЕДИКОСАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ: АНАЛІЗ СУЧАСНИХ СТРАТЕГІЙ ТА ПРОГРАМ (Кондратьєва І.М., Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»).....43

§1.4 ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ІМПЛЕМЕНТАЦІЄЮ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ: «ЗЕЛЕНЕ» БУДІВНИЦТВО ТА ШВИДКІСНІ ІННОВАЦІЙНІ ЕКОТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД (Махнюк В.М., Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва НАМН України", Махнюк В.В., Державний податковий університет, Васильєва О.І., Державний податковий університет, Фітаров В.С., Колосюк Г.В., завод CLT Result).....54

§1.5 РОЗВИТОК ГАЛУЗІ РЕАБІЛІТАЦІЇ В НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ: УПРАВЛІНСЬКІ ФУНКЦІЇ ВСЕСВІТНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (Хандюк К.Е., Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Литвяк В.Я., Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»).....74

§1.6 ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЦІЛЬОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ОСНОВІ СТРАТЕГУВАННЯ ПОЛІТИКИ: КОНТЕКСТНИЙ АНАЛІЗ «ЗЕЛЕНОГО КУРСУ» (THE GREEN DEAL) (Хожило М.Е., Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»).....84

ODDÍL 2. NÁRODNÍ BEZPEČNOST

- §2.1 ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК СИЛ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ АРМІЇ США: АНАЛІЗ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ДОСВІДУ ДЛЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ (Романенко Є.О., Генеральний штаб ЗСУ, Гурковський В.І., Дмитрук С.Ф., Лукашенко О.О., приватний підприємець).....94*
- §2.2 РОЛЬ СИЛ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ У СУЧАСНІЙ ПОЗИЦІЙНІЙ ВІЙНІ: КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ (Романенко Є.О., Генеральний штаб Збройних сил України, Гурковський В.І., Дмитрук С.Ф., Лукашенко О.О., приватний підприємець).....111*
- §2.3 НОВА СТРАТЕГІЯ МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ (Романенко Є.О., Генеральний штаб Збройних сил України, Малахов Р.В., ГУР МО, Лукашенко О.О., приватний підприємець).....123*

ODDÍL 3. EKONOMIKA A ŘÍZENÍ PODNIKU

- §3.1 ІННОВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ РОЗРАХУНКАМИ В СЕКТОРІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ (Орехова А.І., Сумський національний аграрний університет, Хоролець Б.О., Сумський національний аграрний університет).....134*
- §3.2 ОПТИМІЗАЦІЯ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ (Славута О.І., Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова, Матвєєва Н.М., Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова, Пушкар Т.А., Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова).....148*

ODDÍL 4. MEZINÁRODNÍ EKONOMIE

- §4.1 ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ В ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ (Шрагіна Л.І., Одеський національний економічний університет, Мєсєрович М.Й.).....158*

ODDÍL 5. PENÍZE, FINANCE A ÚVĚR

- §5.1 RISKS-MANAGEMENT OF FINANCIAL DEBT GROWTH THROUGH THE MARKETING OF POPULATION'S ENERGY NEEDS (Likhonosova G., National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute»).....169*

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

§5.2 *ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОРПОРАТИВНОМУ СЕКТОРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ (Ушеренко С.В., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Косько О.В., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Грищук А.С., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана).....180*

ODDÍL 6.

PEDAGOGIKA, VÝCHOVA, FILOZOFIE, FILOLOGIE

§6.1 *NOISE AS A SOURCE OF PERTURBATION OF THE DYNAMIC CHARACTERISTICS OF THE COGNITIVE SYSTEM OF THE INDIVIDUAL IN THE EDUCATIONAL PROCESS (Emelyanova T.V., Kharkiv National Automobile and Highway University, Yarkho T.O., Kharkiv National Automobile and Highway University, Legeyda A.V., V. N. Karazin Kharkiv National University, Legeyda D.V., Newcastle University).....204*

§6.2 *НАУКОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 029 «ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА» В НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАННЯХ УКРАЇНИ (Бондар В.Д., Національний університет «Острозька академія»).....215*

§6.3 *ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ (Бутенко С.Ф., Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені Степана Дум'янчука»).....258*

§6.4 *ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТАМ-ФІЛОЛОГАМ (Гаврилюк Н.М., Вінницький торговельно-економічний інститут державного торговельно-економічного університету).....269*

§6.5 *ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОУЧИНГА ЯК ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ (Король А.М., Криворізький державний педагогічний університет).....279*

§6.6 *НЕОЛОГІЗМИ ТА ЗАПОЗИЧЕННЯ У ТЕМІНОСИСТЕМІ МАС МЕДІЙНОЇ СФЕРИ (Красівський О.М., Львівський національний університет імені Івана Франка).....290*

§6.7 *ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИСНАЖЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ (Перхайло Н.А., Університет Григорія Сковороди в Переяславі).....301*

§6.8 ОСВІТА В ЦИФРОВУ ЕПОХУ (Хачатурян О.С., Льотна академія
Національного авіаційного університету).....311

ODDÍL 7. EKOLOGIE

§7.1 DEVELOPMENT OF APPROACHES TO THE EFFICIENT USE OF
HYDRODYNAMICS OF FLOWS OF ELECTROLYSIS GASES WITH
COAGULANT AND WATER IN ELECTROCOAGULATORS (Berezutskiy V.,
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Blyukher B.,
Bailey College of Engineering & Technology Indiana State University,
Dmitrik V., National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute").....324

§7.2 ECOLOGIZATION OF PRODUCTION IN POULTRY FARMING
AND OBTAINING ECO-PRODUCTS THROUGH THE INTRODUCTION
OF PROTEIN-VITAMIN MINERAL SUPPLEMENTS WITH THE STUDY
OF THEIR EFFECT ON THE BODY (Dunaievskia O., Polissia National
University, Sokulskiy I., Polissia National University, Radzyhovskiy M.,
National University of life and environmental science of Ukraine, Gutyj B.,
Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and
Biotechnologies Lviv).....351

ODDÍL 8. PRÁVNÍ VĚDY

§8.1 СУДОВЕ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ЯК РІЗНОВИД ЗАСТОСУВА-
ННЯ ЗА КРИТЕРІЄМ «СУБ'ЄКТ ДІЇ» (Болокан І.В., Запорізький
національний університет).....387

§8.2 ЕЛЕКТРОННІ ДОКАЗИ ЯК ЗАСІБ ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІ-
СТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ (Колеснікова М.В., Сумський
державний університет, Зінченко Г.С., Сумський державний університет).....401

ODDÍL 9. PEDAGOGIKA STŘEDNÍ ŠKOLY

§9.1 ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ ВИВЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ
ЛЕКСИКИ У РАМКАХ АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ НАУКОВИХ
ПУБЛІКАЦІЙ НА ТРЕТЬОМУ РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Румянцева О.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова).....414

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

ODDÍL

10. PSYCHOLOGIE

§10.1 ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ (Смоляк В.М., Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, Турубарова А.В., Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, Буланов В.А., Національний університет «Запорізька політехніка»).....442

ODDÍL 11.

МАТЕМАТИСКÉ METODY V EKONOMII

§11.1 ОПИС СУЧАСНИХ МОДЕЛЬНИХ ПІДХОДІВ ОЦІНКИ ВПЛИВУ «ШОКІВ» НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ (Полянський В.О. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця).....461

ODDÍL 12.

TECHNICKÉ VĚDY

§12.1 SWITCH'S CONTROL SCHEMES RELIABILITY INCREASING (Shcheka V., Ukrainian State University of Science and Technologies, Yashchuk K., Ukrainian State University of Science and Technologies, Maiboroda D., Ukrainian State University of Science and Technologies, Gasanov R., Ukrainian State University of Science and Technologies, Zhuravlov A., Ukrainian State University of Science and Technologies).....497

§12.2 НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД З ПІДВИЩЕННЯ ОПЕРАТИВНОСТІ ОБРОБКИ РІЗНОТИПНИХ ДАНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТАЕВРИСТИЧНИХ АЛГОРИТМІВ (Кашкевич С.О., Національний авіаційний університет, Дмитрієва О.І., Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Плехова Г.А., Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Протас Н.М., Полтавський державний аграрний університет, Неронов Сергій Миколайович, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Шишацький А.В., Національний авіаційний університет).....510

ODDÍL 13. CESTOVNÍ RUCH

§13.2 REALIZÁCIA KORPORATIVNOJ SOCIÁLNOJ VÍDPÓVÍDÁLNOSTI GOTEĽNO-RESTORANNOHO BÍZNESU V UKRAÍNI V UMÓVAH VÍJNY (Alexandrova S.A., Ĥarkívський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова).....544

ODDÍL 14. ŘÍZENÍ

§14.1 UPRAVLÍNĽIA SISTEMÓJU ENERGETIKI UKRAÍNI PÍD ČAS VÍJNY: PROBLÉMI TA PERSPEKTIVI (Orxova A.I., Сумський національний аграрний університет, Кіях І.А., Сумський національний аграрний університет).....557

ODDÍL 15. PODNIKÁNÍ A OBCHOD

§15.1 UPRAVLÍNĽIA INNOVAČIAMI NA PÍDPRÍEMSTVAH AL'TERNATIVNOJ ENERGETIKI (Orxova A.I., Сумський національний аграрний університет, Клименко М.В., Сумський національний аграрний університет).....571

§15.2 STRUKTURA INFORMAČÍJNOHO SEREDOVÍŠA PÍDPRÍEMSTVA JK OB'ĚKTA UPRAVLÍNĽIA (Orxova A.I., Сумський національний аграрний університет, Ĥарченко В.В., Сумський національний аграрний університет).....584

ODDÍL 10. PSYCHOLOGIE

§10.1 ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ (Смоляк В.М., Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, Турубарова А.В., Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, Буланов В.А., Національний університет «Запорізька політехніка»)

Вступ. Сучасна психологічна наука визнає важливість розвитку мовлення у дітей як ключовий аспект їх повноцінного когнітивного та соціального розвитку. У дітей з порушенням слуху суттєво ускладнюється та затримується процес формування мовленнєвих навичок, тому вони потребують особливого психолого-педагогічного підходу та підтримки для досягнення повноцінного рівня комунікації та успішної соціалізації.

У науковій літературі широко досліджуються проблеми розвитку мовлення дітей з порушенням слуху. Питання особливостей психофізичного розвитку дітей з порушеннями слуху розглядають такі науковці, як Т. Бірюкова, С. Демчук, І. Квас, Г. Матвієва, Т. Рожнова, О. Чернишева та ін.

Вплив порушень слуху на мовленнєвий розвиток, методи корекції і розвитку мовлення розглядають О. Дмитрієва, В. Жук, І. Квас, В. Литвинова, С. Литовченко, Г. Матвієва, Т. Рожнова, О. Таранченко, О. Федоренко, О. Чернишева, В. Шевченко та ін. Наукові публікації українських вчених відображають різноманітні аспекти проблеми, включаючи вивчення впливу різних факторів на мовленнєвий розвиток у дітей з порушенням слуху, аналіз ефективності методів корекції мовленнєвих порушень, а також розробку нових підходів до роботи з цією категорією дітей.

Методологічну основу дослідження розвитку мовлення у дітей з порушенням слуху складають:

- вплив порушень слуху на загальний розвиток та інші сфери особистості дитини (Т. Бірюкова, І. Гаркуша, С. Дубінський та ін.);
- комунікативно-діяльнісний підхід у навчанні мовленню дітей з порушеннями слуху (В. Жук, В. Литвинова, С. Литовченко, О. Таранченко, О. Федоренко та ін.);
- концепція розвитку системи освіти осіб з порушеннями слуху (В. Жук, С. Литовченко, О. Таранченко, О. Федоренко та ін.).

Виклад основного матеріалу. Одним з основних аспектів дослідження розвитку мовлення у дітей з порушенням слуху є аналіз впливу порушення слуху на розвиток мовлення у дітей молодшого шкільного віку. Він показує, що обмежений доступ до аудіо-мовленнєвого середовища призводить до значних труднощів у формуванні лексичного запасу, синтаксичних структур та навичок артикуляції. Згідно результатів досліджень І. Квас, Т. Рожнової [1], С. Литовченко [2; 3] та ін. діти з порушенням слуху часто мають менш розвинуті мовленнєві навички порівняно зі своїми однолітками без порушення слуху.

Науковий стан проблеми розвитку мовлення дітей з порушенням слуху в Україні розкривається проведенням низки досліджень у цій галузі, науковими публікаціями різних аспектів теоретико-методичних основ забезпечення комунікативної доступності освітнього середовища для осіб із порушеннями слуху, а також розробкою та впровадженням методик і програм корекції мовленнєвих порушень.

Помітний прогрес у розумінні цієї проблематики досягнуто завдяки застосуванню новітніх методик дослідження, таких як функціональна МРТ, винайдена Полом Лотербуром. Вона вивчає активність мозку при обробці

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

мовленнєвої інформації у дітей з порушенням слуху, що дозволяє отримати глибше розуміння механізмів мовленнєвого розвитку та виявити специфічні особливості цієї категорії дітей.

Завдяки численним дослідженням були створені ефективні методи реабілітації та корекції мовленнєвих порушень у дітей з порушенням слуху. Наразі вивчаються методи використання спеціалізованих комунікаційних технологій, такі як мовленнєві протези, кохлеарні імпланти, спеціалізовані мобільні додатки та інші асистивні технології, які відкрили нові можливості для розвитку мовлення в дітей з порушенням слуху. Не менш важливим є розробка та впровадження сучасних методів педагогічної роботи з дітьми для стимулювання їх мовленнєвого розвитку. Розробкою таких психокорекційних програм займаються В. Жук [2; 3], Г. Матвієва [4], О. Таранченко [3], О. Федоренко [3] та ін.

Специфіка психічного розвитку дітей шкільного віку передбачає особливий підхід у дослідженні їх потреб та можливостей. На даному етапі розвитку вони перебувають у процесі формування базових навичок і знань, що є особливо важливим для подальшого успішного соціально-психологічного розвитку. З урахуванням порушення слуху цей процес може виявитися ускладненим, оскільки сприйняття інформації через акустичний канал значно обмежене. Із цієї причини стан досліджень у цій галузі зосереджується на розумінні та оптимізації методів навчання і виховання для забезпечення повноцінного розвитку дитини.

У сучасних дослідженнях акцентується увага на розробці та впровадженні інноваційних методик навчання та виховання дітей з порушенням слуху, що включає:

- використання спеціалізованих технологій;
- ігрові методики;

- розвиток альтернативних способів спілкування;
- індивідуальне планування освітнього процесу та ін.

Розуміння вікових і психологічних особливостей дітей шкільного віку з порушенням слуху є найважливішим критерієм у розвитку ефективних методів педагогічної підтримки для них та безпосередньо самої інклюзивної освіти. На сучасному етапі розвитку науки та освіти в дослідженнях увага звертається на важливість індивідуального підходу до кожної дитини з урахуванням її особливостей, а також використання комплексного підходу, який враховує не лише біологічні аспекти порушень слуху, але й психологічні, соціальні та навчальні потреби кожної дитини. Так, дослідження вчених (І. Гаркуша [5], І. Дмитрієва [6], С. Дубінський [5], І. Квас [1], Т. Рожнова [1], О. Таранченко [3], О. Чернишева [7] та ін.) спрямовувалися на вивчення психологічних особливостей дітей з порушенням слуху, що включало аналіз впливу таких факторів, як самооцінка, соціальна адаптація, розвиток мовлення та мовленнєвих навичок тощо. Діти з порушенням слуху можуть відчувати відчуженість та відчуття неповноцінності у спілкуванні з оточуючими, що може вплинути на їх соціальну адаптацію та безпосередньо сам психологічний стан. Так О. Таранченко зазначає, що «... в життєвих реаліях соціальна інтеграція осіб з порушеннями слуху не завжди відбувається без проблем. Особа з порушеннями слуху, яка не володіє жестовою мовою, не завжди приймається як «своя» в субкультурі глухих, часом і сама людина не тяжіє до неї; в спільноті чуючих, навіть не дивлячись на володіння словесним мовленням, її також не сприймають як рівну» [3, с. 31].

Розробка ефективних стратегій для покращення стану розвитку мовлення дітей з порушенням слуху є важливим завданням, що потребує комплексного підходу. Порушення слуху у дітей може серйозно впливати на

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

розвиток їх мовлення. Сприйняття мовлення через слух є одним із основних механізмів формування мовленнєвої компетенції. Таким чином, діти з порушенням слуху можуть зазнавати перешкод у сприйнятті та розвитку мовленнєвих навичок.

Одним з аспектів покращення стану розвитку мовлення дітей є раннє виявлення порушення слухової функції та початок реабілітаційних заходів. Інноваційні методи, рання діагностика за допомогою аудіометрії та спектрального аналізу звуків можуть допомогти виявити порушення слуху на ранніх стадіях та почати лікування якомога швидше. Індивідуалізовані програми реабілітації, що включають аудіотерапію, технологічні пристрої для підсилення звуків та психологічну підтримку можуть допомогти дітям з порушеннями слуху досягти оптимального рівня інтеграції в суспільство. Діагностика порушення слуху в ранньому віці дозволяє своєчасно впроваджувати програми розвитку мовлення, спрямовані на компенсацію втрати слуху та розвиток альтернативних мовленнєвих навичок, таких як жестова мова чи використання комунікативних технологій.

Індивідуалізований підхід є ще одним важливим аспектом в розвитку мовлення дітей з порушенням слуху. Кожна дитина має свої унікальні особливості, тому важливо створювати програми реабілітації, які враховують індивідуальні характеристики кожної дитини, що включає в себе різноманітні методики, такі як аудито-мовленнєва терапія, ігрові підходи до навчання мовленню, використання спеціалізованих технологій для сприяння комунікації та інші інноваційні методи. Для досягнення успіху в покращенні стану розвитку мовлення також важливо застосовувати логопедичні методики.

Необхідно забезпечити співпрацю з батьками, оскільки саме вони грають важливу роль у розвитку мовлення своєї дитини. Їм слід надавати

знання та навички, необхідні для створення сприятливого мовленнєвого середовища вдома. Підтримка спілкування між дитиною та батьками за допомогою різних мовленнєвих технік може прискорити процес розвитку мовлення дитини.

Отже, наукові дослідження в цій області вказують на те, що діти з порушенням слуху часто стикаються з суттєвими труднощами у набутті мовленнєвих навичок, що відображається на їх здатності спілкуватися та взаємодіяти із соціальним оточенням. Розвиток мовлення у цих дітей може бути пов'язаний з різними чинниками, включаючи ранню діагностику та інтервенцію, які допомагають у вирішенні проблем сприйняття та розвитку мовленнєвих навичок. Не менш важливою складовою є співпраця з батьками та відповідними спеціалістами, які можуть забезпечити сприятливі умови для стимулювання мовленнєвої діяльності дітей з порушенням слуху. Саме комплексний підхід може забезпечити оптимальні результати у розвитку мовленнєвих навичок дітей та сприяти їх успішній соціалізації.

Діти з порушенням слуху представляють особливу категорію учнів, які потребують специфічного підходу до навчання та розвитку через їхні унікальні потреби та обмеження. Порушення слуху можуть мати різноманітні етіологічні фактори, включаючи: генетичні порушення; перинатальні ускладнення; вроджені аномалії; інфекції; травми та інші негативні впливи на розвиток слухової системи. Глибина та характер порушення слуху можуть значно варіюватися: від легких до повних втрат слуху [2].

Комплексна характеристика порушень слуху в онтогенезі включає в себе різноманітні аспекти, починаючи від генетичних факторів, що впливають на формування слухової системи плоду в материнському лоні, і закінчуючи впливом зовнішніх чинників на слухову функцію у ранньому дитинстві. Одним із ключових аспектів є генетична схильність до порушень

слуху. Деякі дефекти генів, пов'язаних із розвитком слухової системи, можуть призвести до вроджених аномалій, таких як вроджена глухота або різноманітні порушення слухового апарату [2]. Експозиція до токсинів чи несприятливі умови середовища в материнському періоді також можуть впливати на розвиток слуху плоду.

Дітей з порушеннями слуху класифікують на дві категорії. Глухі діти – це діти з цілковитою відсутністю слуху або його значним зниженням, за якого сприймання, розпізнавання і самостійне оволодіння усним мовленням (спонтанне формування мовлення) є неможливим. Діти зі зниженим слухом (слабчучі) – це діти з частковою недостатністю слуху, яка не перешкоджає їм самостійно накопичити певний словниковий запас (часто неповний, дещо спотворений), оволодіти певною мірою граматичною будовою мовлення, хоча в цілому призводить до яскраво виразних порушень мовленнєвого розвитку [2].

Розглянемо деякі особливості психофізичного розвитку дітей з порушенням слуху.

Фізичний розвиток. Діти з порушенням слуху можуть зазнавати затримок у фізичному розвитку через специфічні фізіологічні аспекти свого стану. Наприклад, втрата слуху може бути пов'язана з деякими генетичними ускладненнями, які впливають на розвиток органів слуху, а також на загальний фізичний стан організму [8]. Особливості фізичного розвитку дітей з порушенням слуху включають:

- розвиток моторики – деякі діти з порушенням слуху можуть мати затримки у розвитку моторики через відсутність або обмежений доступ до звукової інформації, яка зазвичай впливає на розвиток рухових навичок;
- розвиток балансу та координації – у дітей з порушенням слуху можуть виникати складнощі у розвитку балансу та координації через вплив відсутності або обмеженості аудіо інформації на розвиток вестибулярної системи;

– гіперактивність, деякі діти з порушенням слуху можуть виявляти виражене бажання постійно рухатися або виконувати ритмічні рухи, що може бути спробою компенсувати відсутність аудіальної стимуляції;

– затримки у фізичному розвитку – в окремих випадках, особливо при наявності супутніх медичних проблем, діти з порушенням слуху можуть мати затримку у зрості або розвитку м'язово-скелетної системи [8; 9].

Крім того, деякі діти з порушенням слуху можуть потребувати додаткової підтримки та інтервенції з боку фахівців, таких як фізіотерапевти, щоб допомогти їм у подоланні фізичних порушень та сприяти активізації розвитку моторних навичок.

Когнітивний розвиток дітей з порушенням слуху також має свої особливості. Наприклад, більшість дітей мають проблеми з розвитком мови та мовлення, оскільки аудитивний вхід є важливим для формування мовленнєвих навичок. У порівнянні зі своїми ровесниками без порушень слуху, діти з порушенням слуху можуть потребувати більш індивідуалізованого підходу до навчання, зокрема, використання візуальних та тактильних методів навчання. Наведемо деякі особливості когнітивного розвитку дітей з порушенням слуху:

– увага та концентрація – у дітей з порушенням слуху можуть виникати труднощі з увагою та концентрацією через відсутність аудіальної стимуляції. Вони можуть мати складнощі у збереженні уваги на завданнях та потребувати більше часу для виконання завдань [10];

– розвиток пам'яті – деякі діти з порушенням слуху можуть мати обмеження у розвитку різних видів пам'яті, таких як оперативна пам'ять, короткочасна та довготривала пам'ять. Це може ускладнювати їхнє навчання та виконання завдань, які вимагають запам'ятовування інформації [10];

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

– розвиток когнітивних навичок – деякі когнітивні навички, такі як розвиток уяви, словесно-логічного та абстрактного мислення, можуть виявляти складнощі у дітей з порушенням слуху через відсутність аудіальних зразків та стимулів для їх розвитку [4].

Для подолання когнітивних складнощів важливо забезпечити дітям з порушенням слуху підтримку, використовуючи індивідуальний підхід до навчання та надати доступ до спеціалізованих послуг, які сприяють їх когнітивному розвитку. Тим самим створюючи сприятливе соціальне середовище для навчання, що враховує їх індивідуальні потреби та можливості.

Мовленнєвий розвиток. Однією з основних особливостей дітей з порушенням слуху є затримка у мовленнєвому розвитку. Вони можуть мати обмежений доступ до аудіального входу, що ускладнює процес засвоєння мовлення. Це може впливати на їх здатність сприймати, розуміти та використовувати мовленнєву інформацію [10]. Особливості мовленнєвого розвитку цієї категорії дітей включають:

– затримка у мовленнєвому розвитку. Це може включати затримку у вивченні нових слів, недостатнє розуміння мовленнєвих структур та складнощі у формулюванні власних думок, розповідей тощо;

– відсутність аудіальних зразків – оскільки діти з порушенням слуху не мають доступу до аудіо інформації з оточуючого середовища, вони можуть мати обмежений досвід аудіальних зразків мовлення, що впливає на їх здатність вивчати та формулювати словосполучення, речення, розповіді тощо.

Соціально-комунікативний розвиток. Для дітей з порушенням слуху соціально-комунікативний розвиток може бути складним у зв'язку з

обмеженим доступом до спілкування та соціальної взаємодії [3]. Вони можуть відчувати соціальну відчуженість та відчуття відокремленості через відсутність або обмежений обмін інформацією з іншими людьми. Особливості соціально-комунікативного розвитку дітей з порушенням слуху включають:

- обмежений доступ до мовленнєвих моделей – діти з порушенням слуху можуть мати обмежений або відсутній доступ до мовленнєвих моделей у своєму оточенні, що призводить до затримки розвитку комунікативних навичок та соціальних умінь через відсутність прикладу для наслідування;

- специфічність сприйняття соціальної інформації – діти з порушенням слуху можуть мати труднощі у сприйнятті невербальних сигналів та емоційних проявів, оскільки мають можливості отримати аудіальну інформацію, яка часто супроводжує комунікацію;

- труднощі у встановленні соціальних взаємин – діти з порушенням слуху можуть виявляти труднощі у встановленні нових контактів з однолітками та іншими людьми через нездатність відповідати на невербальні сигнали та сприймати інформацію на слух;

- підвищений ризик відчуття ізоляції та відмежування – відчуття ізоляції та відмежування можуть бути поширеними серед дітей з порушенням слуху, особливо якщо однолітки не приймають їх до своєї групи через відмінності у сприйнятті соціальних ситуацій, вміння висловлювати думки іншим методом тощо.

Отже, для сприятливого соціально-комунікативного розвитку дітей з порушенням слуху батькам та фахівцям важливо створити соціальне середовище, яке включає корекційно-розвиткові програми, психологічну підтримку, стимулює соціальну та комунікативну активність дитини.

В узагальнюючому вигляді особливості психофізичного розвитку дітей з порушенням слуху можна представити на рис. 1.

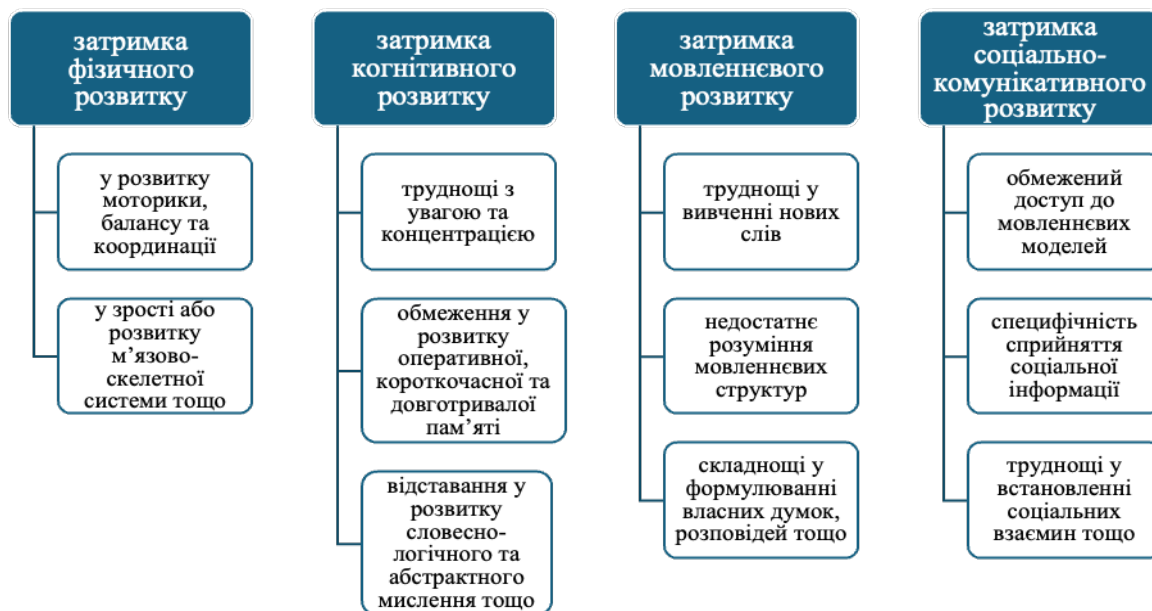

Рис. 1. Особливості психофізичного розвитку дітей з порушенням слуху

Джерело: складено авторами

Розуміння комплексної характеристики порушень слуху в онтогенезі є важливою для розробки ефективних стратегій діагностики та корекції мовленнєвого розвитку дітей. Етапи розвитку мовлення в онтогенезі дітей з порушенням слуху включають три головні аспекти. Перший етап передбачає ранні форми комунікації, такі як міміка, жести та різноманітні звукові прояви, що можуть бути обмежені через відсутність слуху. На цьому етапі важливо сприяти розвитку альтернативних способів вираження, таких як жести мови та візуальні засоби комунікації. Другий етап включає появу перших слів та елементарних фраз. Діти з порушенням слуху потребують додаткової підтримки у вивченні мовлення, включаючи використання спеціальних методик навчання та індивідуального підходу до кожного випадку. На третьому етапі розвитку мовлення діти набувають більшу

граматичну складність та розширюють свій словниковий запас. У цьому процесі важливо забезпечити доступ до різноманітних мовленнєвих моделей та практичних вправ для розвитку навичок розуміння та використання мовлення.

Одним із ключових чинників, що впливає на мовленнєвий онтогенез дитини з порушенням слуху є віковий аспект. Діти, в яких виявляють порушення слуху на ранніх етапах розвитку, мають більше можливостей для корекції та реабілітації, оскільки їх мозок ще не закріпив певних мовленнєвих шаблонів. У таких випадках рання інтервенція може значно полегшити процес адаптації до порушень слуху та запобігти серйозним відхиленням у мовленнєвому розвитку [2; 3; 10].

Другим важливим фактором є ступінь важкості порушення слуху. Діти зі значними проблемами слуху можуть мати обмежений доступ до мовленнєвого середовища а, отже, менше можливостей для вивчення та використання мовленнєвих структур. Це може призвести до відставання у мовленнєвому розвитку та формуванню менш розвинутих мовленнєвих навичок порівняно з їх ровесниками.

Третім фактором є доступність ефективних методів реабілітації та підтримки для дітей з порушеннями слуху. Наявність спеціалізованих програм та технологій, таких як слухові апарати тощо, можуть значно полегшити адаптацію та навчання дітей з порушеннями слуху. Однак не всі сім'ї мають доступ до цих засобів, що може призвести до нерівності у можливостях для розвитку мовленнєвих навичок.

Мовлення дітей з порушеннями слуху в онтогенезі розвивається у такій послідовності:

– від народження до 2-років розвиваються ранні форми комунікації: діти використовують міміку, жести та різноманітні звукові прояви для

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

спілкування. В цей період важливо сприяти розвитку альтернативних способів вираження, таких як жестова мова та візуальні засоби комунікації;

– у віці від 2-х до 5-х років з'являються перші мовленнєві слова та елементарні фрази; діти набувають перших слів та намагаються скласти прості фрази; діти потребують додаткової підтримки у вивченні мовлення, включаючи спеціальні методики навчання та індивідуальний підхід;

– від 5-ти років і старше розвивається граматична складність та словниковий запас слів: діти набувають більшу граматичну складність та розширюють свій словниковий запас; важливо забезпечити доступ до різноманітних мовленнєвих моделей та практичних вправ для розвитку навичок розуміння та використання мовлення.

Мовлення як психічний процес поєднує когнітивні та фізіологічні аспекти. Вивчення мовлення як психічного процесу передбачає аналіз різноманітних аспектів, включаючи: мовні структури, нейрофізіологію, когнітивні механізми, соціально-психологічні чинники тощо.

Один із ключових аспектів вивчення мовлення – це розуміння мовних структур та їхнього функціонування в мозку людини. Когнітивні процеси, такі як увага, пам'ять, мислення та сприйняття, відіграють важливу роль у виробленні та розумінні висловлювань. Наприклад, пам'ять і увага впливають на здатність людини запам'ятовувати та відтворювати мовленнєві конструкції, а мислення допомагає у формулюванні ідей та думок для вираження. Розглядаючи соціально-психологічні аспекти розвитку мовлення слід зазначити, що соціальний статус та культурні норми суттєво впливають на те, як діти сприймають та використовують мовлення.

Одним із основних труднощів у розвитку мовлення дітей з порушенням слуху є обмежена доступність аудіальних моделей мовлення, які зазвичай використовуються для навчання. У зв'язку з цим фахівцям важливо

розробляти та застосовувати альтернативні методики, які базуються на візуальних та тактильних засадах. Окрім цього, діти можуть розвивати високу мовленнєву чутливість та вміння сприймати і виражати мовленнєві структури, що відкриває широкий спектр можливостей для розвитку їх творчості та адаптації методик навчання до потреб конкретної дитини.

Отже, розвиток мовлення дітей з порушенням слуху в онтогенезі представляє собою складний процес, який вимагає індивідуального підходу та спеціалізованих психолого-педагогічних та логопедичних навичок.

Зазначимо деякі психолого-педагогічні умови розвитку мовлення дітей з порушенням слуху (рис. 2):

- надання спеціалізованої підтримки – для ефективного розвитку мовлення діти з порушенням слуху часто потребують спеціалізованої підтримки від логопедів, корекційних педагогів та інших фахівців. Ця підтримка може включати індивідуалізовані програми навчання та використання спеціальних методик для покращення мовленнєвого розвитку [3; 10];

- створення стимулюючого середовища – для сприяння мовленнєвому розвитку діти з порушенням слуху потребують стимулюючого середовища, що сприяє активному використанню мовлення та розвитку мовленнєвих навичок. Це може включати застосування візуальних засобів спілкування, розвиваючі ігри та завдання, а також взаємодію з різними співрозмовниками [2; 3; 10];

- застосування альтернативних мовленнєвих засобів – багато дітей з порушенням слуху використовують альтернативні мовленнєві засоби, такі як жестова мова, піктограми або комунікатори, для спілкування та вираження своїх думок і потреб. Це, в свою чергу позитивно впливає на розвиток мовленнєвих навичок та мовлення в цілому [10].

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

Психолого-педагогічні умови розвитку мовлення дітей з порушенням слуху

надання спеціалізованої підтримки від логопедів, корекційних педагогів та інших фахівців

створення стимулюючого середовища

застосування альтернативних мовленнєвих засобів

Рис. 2. Психолого-педагогічні умови розвитку мовлення дітей з порушенням слуху

Джерело: складено авторами

Мовлення у дітей шкільного віку з порушенням слуху вимагає спеціалізованого підходу з боку вчителів та батьків.

По-перше, важливо враховувати специфіку порушення слуху кожної дитини, оскільки порушення слуху у дітей може відрізнятися за ступенем важкості та характером. При цьому розвиток мовлення потребує індивідуального підходу, що враховує особливості кожного конкретного випадку.

По-друге, раннє виявлення порушення слуху та початок інтенсивних реабілітаційних заходів є критично важливими для успішного розвитку мовлення. Батьки повинні бути своєчасно проінформовані про можливі методи реабілітації та навчання, які сприяють покращенню комунікативних навичок дитини.

По-третє, стимулювання розвитку мовлення у дітей з порушенням слуху передбачає використання спеціальних методів та технік: використання жестової мови може допомогти дитині збагатити свій словниковий запас та виробити навички комунікації.

По-четверте, розвиток слухового сприйняття також є важливою складовою мовлення. Батьки можуть стимулювати цей процес шляхом використання музики, аудіоказок та інших звукових матеріалів, які допоможуть дитині розвивати навички розрізнення звуків та розуміння мовлення.

По-п'яте, важливо створити сприятливе середовище для розвитку мовлення вдома. Батьки можуть активно спілкуватися з дитиною, розповідати їй історії, задавати питання, тим самим сприяючи виробленню навичок мовлення.

Розвиток мовлення у дітей молодшого шкільного віку з порушенням слуху вимагає від вчителів особливих знань та навичок. Серед порад для педагогів можна виділити наступні.

1. Створювати індивідуальні навчальні плани, які будуть враховувати рівень слухової функції та мовленнєві можливості кожної дитини.

2. Враховувати зорову складову дитини, використовуючи ілюстрації, діаграми, схеми та інші візуальні засоби для підтримки зрозумілості та сприяння засвоєнню матеріалу.

3. Навчитися базовим жестам та мові жестів, які допоможуть у спілкуванні з дітьми, які мають обмежений доступ до аудіального сприйняття.

4. Залучати дітей до активних групових вправ та ігор, що сприяють розвитку мовлення та комунікативних навичок.

5. Аудіо та відео матеріали повинні бути доступні для всіх дітей, включаючи тих, хто має обмеження у слуховому сприйнятті. Використовуйте підсилювачі звуку та підказки для полегшення розуміння матеріалу.

6. Створення у класі психологічних зон для спокійного обговорення та співпраці може позитивно впливати на розвиток мовлення та прагнення до комунікації.

Висновки. Комплексний підхід до розвитку мовлення дітей з порушенням слуху сприятиме їх успішній комунікації та соціалізації. Цей підхід полягає у співпраці батьків з відповідними спеціалістами, які можуть забезпечити сприятливі умови для стимулювання мовленнєвої діяльності дітей. Необхідно забезпечити дітям підтримку, використовуючи індивідуальний підхід до навчання та надати доступ до спеціалізованих послуг, які сприяють їх когнітивному та мовленнєвому розвитку. Дорослим слід створювати соціальне середовище, яке включає корекційно-розвиткові програми, психологічну підтримку, застосувати альтернативні методики, які базуються на візуальних та тактильних засадах, тим самим стимулюючи комунікативну активність дитини.

Психолого-педагогічними умовами розвитку мовлення дітей з порушенням слуху є:

- надання спеціалізованої підтримки від логопедів, корекційних педагогів та інших фахівців, що включає індивідуалізовані програми навчання та використання спеціальних методик для покращення мовленнєвого розвитку дітей;
- створення стимулюючого середовища, що сприяє активному використанню мовлення та розвитку мовленнєвих навичок через застосування візуальних засобів спілкування, розвиваючі ігри та завдання, а також взаємодію з різними співрозмовниками;
- застосування альтернативних мовленнєвих засобів, таких, як жести мови, піктограми або комунікатори для активізації мовленнєвої діяльності та розвитку мовленнєвих навичок дітей.

Список використаних джерел:

1. Квас І. Ю., Рожнова Т. Є. Розвиток мовленнєвої компетентності дітей молодшого шкільного віку з порушеннями слуху в умовах НУШ. *Наука і молодь 2020: пріоритетні напрями глобалізаційних змін* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених (Київ, 14 травня 2020 р.). Київ : Навчально-науковий інститут менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти», 2020. С. 545–549.

2. Литовченко С. В., Жук В. В., Таранченко О. М. Дитина з порушенням слуху. Харків : Ранок, Кенгуру, 2018. 56 с.

3. Освіта дітей з порушеннями слуху: сучасні тенденції та технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Таранченко, С. В. Литовченко, О. Ф. Федоренко, В. В. Жук, В. В. Литвинова, В. М. Шевченко. Київ : Вид ФОП Симоненко О. І., 2018. 250 с.

4. Матвієва Г. Ю. Розвиток і корекція пізнавальної сфери у дітей молодшого шкільного віку з порушенням слуху. *Професійний розвиток та становлення особистості сучасного фахівця в умовах освітнього простору* : матер. X Всеукр. студ. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 19-20 лист. 2020 р.). Хмельницький : Хмельницький національний університет, 2020. С. 33–35.

5. Гаркуша І., Дубінський С. Щодо проблеми соціального розвитку дітей з порушеннями слуху. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2021. № 2 (22). С. 68–75.

6. Дмітрієва О. І. Особливості становлення особистості дітей з порушеннями слуху. *Pedagogy and psychology in the modern world: the art of teaching and learning*. 2021. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-23> (дата звернення: 03.08.2024).

7. Чернишева О. М. Розвиток мовлення учнів з порушеннями слуху на уроках словесності. *Сурдопедагогіка*. 2021. №1. С. 26–30.

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

8. Бірюкова Т. Особливості фізичного розвитку дітей з вадами слуху. *Вісник Київського університету*. 2003. № 39–41. С. 137–139.

9. Демчук С. Особливості розвитку фізичних якостей у школярів із депривацією слуху. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві* : збірник наукових праць. 2015. № 3 (31). С. 134–139.

10. Навчання дітей із порушеннями слуху : навчально-методичний посібник / С. В. Кульбіда та ін. Харків : Ранок, 2019. 216 с.

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XLVI mezinárodní kolektivní monografie

Podepsáno k tisku 9. srpen 2024
Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk
Headset Times New Roman.
Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.